

Akvegurin millum Fámjin—Øravík—Tvoroyri.

»Mangt umskiftist á mannsins ævi«, segði Gotu-Tróndur, og sannast mugu hesi orðini eins og mong fyndarorð av hesum fráskilamanni. Men eingin regla er uttan undantak sigst við; her er eitt: Tróndur man óivað hava verið víða hvar í Suðuroy; í hvussu er, sigst í Føroyingasøgu, at hann var í Sandvík (á rannsóknarferð); hann doyði í árinum 1035, altso fyri næstan níggju hundrad árum síðan.

Spurningurin verður nú í hesum føri: Hvat er umskift her hjá okkum í Suðuroy, hvat viðvíkur samferðslu millum bygðanna í hesi níggju hundrad árinum, ið væl mugu kallast ein heldur long mannsevi — og hvat mundi hin gamli í Gotu hugsað, um hann nú á døgum skuldi komið til Suðuroyar? —

Ja, mangt er broytt, sum hann segði, men mangt er óbroytt. T. d. eru næstan eingir vegir gjøgnum hagarnar her.

ÚR SUÐUROY

Tað er eins og á Tróndur døgum — her er einki broytt.

Lat okkum siga, at Gotu-Tróndur á gamalsaldrí var komin á Tvoroyri og haðani ætlaði sær til Fámjins. Mundi hann ikki rist við høvðinum og suffa? Her var ikki sum í Eysturoy at seta seg í ein bil; nei, her máttu teir lítarleysu leggirnir bera hann enn sum áður, og um hann hevði viðfari! — Ja, »alt má ein leggja á sín arma rygg. Teir siga: vilt tú ikki ganga, so ligg!« —

Tað er vist: Tróndur hevði suffað, og tífalt tungt hevði suffið verið, tá hann víst, at orðtakið var gjørt til einkis. — (Líka illa hevði gingist honum, um hann vildi farið norður í oyggj at vitja Tórgrím, leigulending). —

Her er einki broytt á hesi

UGGIN

Er hon eyðfarin, eyðnan, metist tú mangan mod — av figgindum spotttrikin, av frændum svikin og —

Legg ikki petti lag í tað, tá ei tú sjálvur sveik: til arbeiðis vilt settust, og ei til lyst og leik.

Men har, ið royna reystir andar alv um hæv, ið lívsins svinnu svanir upprisa av tíð og grov.

Har skal tað opinberast og roynast væl títt treyst: at hann skal frægast frøast, ið her leið alramest.

Tí sýt bert sælubúnans ranga í royndum er: í kersins keldur kámu sólareygnað sær.

J. Berg týddi eftir J. C. Hauch.

longu mannsevi — 900 ár! Tróndur mátti líta beini, tá

hann ferðaðist í Suðuroynni — og var hann á lívi enn, so

hevði hann eisini verið noyddur at nýta beini, um hann vildi ferðast. —

Í hesum føri kann sigast: »einki umskiftist á mannsins ævi«, so látturligt tað enn ljóðar. — Hetta er ónátturligt; umskifti er nátturligt, tí alt her á fold umskiftist; her má ómegd ella órættvísi vera uppi í; tí vit hugsa, tað letur seg gera her sum aðrastaðni í oyggjunum at fáa broytt eitt sindur, so tað verður betri, og man tað valla vera einans ómegdin, ið liggur í buktini. Heldur er tað rættvísi, ið skortar? —

Nær skal eitt sindur gerast her hjá okkum? spyrja vit og Fámíningar tráliga.

(Meira). Ørvingur.

Av tí, at eingin postur var komin frá Suðuroy í rættan tíð, er »Suðuroya-síðan« ikki full-fígjað.

Ansvarhavandi blaðstýrari fyri Suðuroyar-síðuna: P. M. DAM

annað eisini. Lat meg við tað sama siga, at fáa vit Føroyingar sjálfstýri, og privatkapitalistar sita við ráðið í landinum, so koma vit út óskuni og í eldin — ella tað sum verri er.

Tú meinar ivaleyst, at sjálfstýri skal koma fyrst, og síðan kunna vit einast um socialismum aftaná. Nei, mín gamli vinur! Vend setninginum við, so skal eg við gleði tingast við teg.

Tú veitst væl, at fáatekir menn í øðrum londum hava ofrað lív og heilsu fyri at gera landið teyst frá útlenskum oki, og aftaná eru teir komnir undir tað privatkapitalistiska okið, sum hevur gjørt teir til trælar í teirra egna landi. Hvat nyttar tað einum manni, at landið er sjálvjargið, tá hann er træla-bundin sjálvur?

Tú ræður okkum til at standa saman við sjálfstýrissflokkinum. Tað kann væl vera, at vit kunna standa saman við teir, hr. Kallsøy; men hvussu heldur tú, at vit skulu kunna standa saman við teim sjálfstýrismonnum, sum andrógva javnaðarleiðini? Tú veitst, hvat menn í øðrum londum gera fyri teir arbeiðsleysu. Tú veitst eisini at arbeiðarar ikki eru skír í, at teir eru arbeiðsleysir. Hvussu heldur tú, at vit skulu kunna standa saman við teim sjálfstýrismonnum, sum siga, at feroyskir arbeiðarar sum biðja um arbeið, eru dovnir o. s. fr.? Hvussu kanst tú standa í flokki við slíkum monnum? Ger so væl og svara mær á henda spurning.

Hin 12. desember vildu Føroyingar ikki vera við, at teir eru fáatekir; men nú sigur tú, at 6000 fáatekir fiskimenn hava sent áheitan til fáatekramannin hr. Stauning.

Høvdu Føroyingar hin 12. desember víst seg sum tað, teir ar sonnum eru, fáatekir arbeiðsmenn og fiskimenn, so hevði sæð ódrísi út bæði við adressu og øðrum.

»Hví herjar Danbjørg ikki á sínar parlament í Danmark?« spyr harra Kallsøy. Minir parlament í Danmark hava synt seg sum góðir representantar fyri tann minna mannin í Danmark. Teir hava gjørt, hvat teir kunna, fyri at verja tann minna mannin, og tí fylkjast allir fáatekir Danir um javnaðarflokkinn, og tí ganga

danskir javnaðarmenn fram ferð eftir ferð. Tú visti, at danskir riksmenn ætlaðu at koyra arbeiðararnar úr arbeiðinum hin 1. februar í ár. Hvør bjargaði arbeiðarunum úr hesum vanda? Tað var tað socialdemokratiska rikisstýrið, sum ferð eftir ferð hevur bjargað donskum arbeiðarum úr vanda. So státt hava vit einki at bríða rikisstýrinum. At eitt fáatekramanna rikisstýri ikki gongur feroyskum afturhaldsmonnum — kapitalistum — til handa, er ein sak fyri seg sjálvan. Tað er tvørligt, at so er; men eg vil ikki geva rikisstýrinum nakra ábræðslu fyri tað.

Tú biðir okkum melda okkum út úr tí danska javnaðarflokkinum; men vit hava onga grund til tess. Vit feroyskir javnaðarmenn hava einki ilt at bera okkara donsku parlamentum. Teir hava verið beinasamir móti okkum. At teir ikki hava opnað Grønland fyri Føroyingum, eru vit javnaðarmenn ógviliga harnir um; men vit javnaðarmenn hava ikki haft nakran mann niðri í danska rikisdegnum, so vit kunna ikki siga, at rikisstýrið hevur verið óbeinasamt móti okkum.

Ífall eg sat í rikisdegnum, og eitt socialdemokratiskt rikisstýri ikki vildi givið Føroyingum friar rætur í Grønlandi, so hevði eg melda meg út úr tí danska javnaðarflokkinum; men Føroyingar kjósaðu sær ein afturhaldsmann. Um hann fær sín vilja gjøgnum ella ikki, so broyrt tað ikki mína áskoðan á rikisstýrið.

Tú spyr meg, hví danskir javnaðarmenn ikki hava innført socialismu í Danmark. Slíkt mátti tú ikki spurt; tí tú manst ivaleyst vita, at teir donsku javnaðarmenninir hava ikki ræðið í Danmark. Teir kunna ikki stovna rikisstjórn, uttan teir eru styðaðir av teim radikalu, og í landstinginum hava afturhaldsflokkarnir buktina og báðar endarnar.

Tú sigur frá einum donskum blaðmanni, sum bert hevur ill orð um tann danska »Socialdemokraten«. So státt skal eg leggja teir vinarrád. Les ikki tað, ið slíkir afturhaldsmenn skriva, les heldur tann danska »Socialdemokraten«, so fært tú annað

at siggja. Nettupp í hesum døgum skriva fleiri arbeiðsmenn í »Socialdemokraten«, hvussu væl javnaðarstýrið — bæði rikisstýrið og býarstýrið í Keypmannahavn — hava arbeitt fyri tey fáateku í Danmark. Høvdu vit eitt socialdemokratiskt logging, ið arbeiddi saman við tí socialdemokratiska rikisstýrinum, so høvdu fáatekir feroyskir arbeiðsmenn ikki gingið við hondunum í lymmunum, sum teir nú mega ganga, orsakað av at afturhaldsmenn ráða her á landi. Viðari heldur tú soleiðis fram: »Tað átti at verið einum hvørjum greitt, at øll talan aftur og fram um broytingar, socialar ella aðrar politiskar broytingar her í Føroyum, er fátongd, so leingi tað stjórnarlig er so státt, at ræðið ikki er heima hjá okkum sjálvum«. Hetta kallar tú politiskt A. B. C. Eg vil kalla hetta sjálfstýris A. B. C.-ið. Javnaðarmanna A. B. C.-ið kann lesast soleiðis: »Tað átti at verið einum hvørjum greitt, at øll talan um sjálfstýri er fátongd, so leingi okkara fiski- og arbeiðsmenn liva í teim træla-korum, teir nú liva í«. Hetta skilur tú væl, harra Kallsøy; tí hvussu heldur tú, at ein maður, sum ikki eigur margar upp á eina breyðfíls, skal hugsa um at gera landið sjálvjargið?

Nei, mín gamli vinur! Royn og ger arbeiðs- og fiskimennin sjálvjargnar, so kanst tú seinri hugsa um at gera landið sjálvjargið, og tá kundi borið á, at okkara arbeiðsmenn og fiskimenn eisini vildi verið við at arbeitt fyri sjálvjargni landsins.

»Sjálfstýrissflokkinur vil økja um inntøkur tingins á lagaligan hátt, og her undir kunna bæði landshandil og hóskaði toll-inntøkur koma«. Ja, soleiðis skrivur tú; men minnst tú ikki, hvørja stóðu til sjálfstýrismenn tóku, tá talan var um at veita tinginum neyðars hundrad túsín krónur um árið? Tá stóðu til nakað eins og mýs í barsilsong. Toll, toll, toll! rópaðu allir sjálfstýrismenn. Hví settu tit ikki tá uppskot fram um lands-handil í staðin fyri toll? Hvussu mundi sjálfstýrissflokkinur, sum heild, tikið við einum slíkum uppskoti? Tú rósar tær av tfini stóðu í hesum máli tey farnu 5

árinum. Men sig mær, mangir sjálfstýrismenn vóru í parti við tær? »Stovnið tit flokk tykkara sum ein reivan feroyskan flokk, mældi tykkum út úr danska javnaðarflokkinum, sum sjónliga andrór feroyskum interessum, og kunnger fyri Gudi og hvørjum manni, at tit í øllum feroyskum ljóðskapar- og stjórnarmálum standa saman við sjálfstýrissflokkinum á tingi«. Eisini hesi orð eigur tú at umskriva og venda tey til tín sjálvs og teir sjálfstýrismenn, sum vilja ganga javnaðarleiðina. Stovnið tit ein feroyskan javnaðarflokk, ein sjálfstýris javnaðarflokk, mældi tykkum út úr tí núverandi sjálfstýrissflokkinum, sum sjónliga andrór javnaðarrræðslu, tá kunna tit arbeiða saman við okkara tingmonnum. Tá kunna vit taka hvønn annan í hond og arbeiða fyri, at feroyskir fiskimenn og arbeiðsmenn kunna gerast sjálvjargnar í einum sjálvjargnum landi. Men úr óskuni og í eldin vil eg ikki leiða landsmenn mínar.

Blíðar heilsur frá tinum gamla skúlafelaga

J. H. Danbjørg.

KARTOFLERNE At Panteleimon Romanoff.

Den meget læste russiske Forfatter Panteleimon Romanoff skildrer i denne Skitse en tragikomisk Hverdags-Situation i Femaars-planens Rusland, hvor Kollektiv-Husene tvangsforstyldes med Levnedsmidler.

I et Hjørne af Gaarden, som hørte til et stort Hus med mange Etager og store Kældere, stod en Flok Mennesker. Størsteparten var Arbejdere og disses Hustru, som havde brogede Tørklæder paa Hovederne. Men der var ogsaa intellektuelle Personer iblandt.

Alle i Flokken stirrede uden Undtagelse paa den halvt lukkede Kælderder med samme alvorlige Mine. Saadan som Folk ser paa Døren, bag hvilken de ved, der ligger et Lig.

En af Kvinderne spurgte: — Hvad skal vi nu med det?

En anden svarede: — Det er da tydeligt nok. Der maa gores noget alvorligt, men hvorledes, det er Sagen.

Den lyseste Kvindestemme i Flokken trængte gennem de nymulende Stemmer og udtalte: — Det er minsandten forferdeligt, det der foregaar her. Jeg vilde kunne lugte det, om jeg saa stod henne paa Høtorvet.

Den dybe grove Mandsstemme svarede med en gryntende Latter: — Saa tager man i det mindste ikke fejl af Vejen fra Høtorvet og hertil, navnlig hvis man er fuld.

Udenfor Porten ilede Fodgængere forbi. De ligesom standse med et Ryk, klemte Fingrene om Næsen og skyndte sig videre.

En af dem standsede og raabte ind i Porten: — Hvad i Alverden er der i Vejen her?

En eller anden i Flokken svarede ligegyldigt: — Kartoffler.

Den nysgerrige blev ved: — Jamen, hvorfor har I dog ladet dem komme i den Tilstand, som Lugten rober? De Kartoffler er langt ude.

— Du skulde hellere spørge om, hvorfor man har ladet os komme saa langt ud. Alle vi her i Huset tænker snart paa at begaa Selvmord.

En koparret Kvinde spurgte: — Men hvorfor er Kartofflerne, som de er? Hvem kan sige det?

— Hvorfor? Efter Femaars-planen skulde Kartofflerne leveres Huset her den 15. Oktober. Men saa faldt det ind med Regn. Bagefter kom Frosten. Og Fyrene, der har med det at gøre, de spytter bare paa det og giver os en god Dag. De er ligeglade, for dem gælder det bare om at faa fat i Pengene for Planens Genneførelse. De graver simpelthen Kartofflerne op i Regnvejret og sendte dem af Sted i Frost-vejret. Og saa leverer de os otte Jernbanevognladninger Kartoffler og Skild og Møg tilsammen. Ydermere er Kælderrummet her ikke indrettet til Opbevaring af Kartoffler, fordi der gaar Varmeledninger gennem Kælderne. Og naturligvis begynde Kartofflerne at »spytte« blive mere, forstaar du.

Nu kom der yderligere fem Mennesker ind i Gaarden. En af dem, en Ordenshaandhæver udsendt i samme Anledning var iført opknappet Faarepelsjakke og høje Støvler. Han ytrede: — Hvad venter I paa? I rører jer